

Καμπανάκι τεχνικών εταιρειών για «παράλυση» εργοταξίων

Καθυστερούν οι λύσεις για τις ανατιμήσεις και την έλλειψη προσωπικού

Για το ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να εκτελέσουν ομαλά τα έργα που έχουν αναλάβει, χωρίς να ευθύνονται, προειδοποιούν την ηγεσία του υπουργείου Υποδομών οι τεχνικές εταιρείες, μέσω του Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ).

Της **Τέτης Ηγουμενίδη**
tigoumenidi@naftemporiki.gr

ΣΕ ΕΠΙΣΤΟΛΗ του ΣΑΤΕ προς τον υπουργό Υποδομών Χρήστο Σταϊκούρα και τον υφυπουργό Νίκο Ταχιάο, παραθέτουν στοιχεία για τις μεγάλες αυξήσεις στο κόστος των κατασκευών, επικρίνοντας το γεγονός ότι το υπουργείο Υποδομών καθυστερεί να θέσει σε λειτουργία το σύστημα προσαρμογής των τιμών, καθώς και να αντιμετωπίσει την έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού.

Τα παραπάνω χαρακτηρίζονται «παράδοξα», σημειώνεται από τις τεχνικές εταιρείες, «εάν αναλογιστεί κανείς το σύνολο των κεφαλαίων που αναμένεται να επενδυθούν σε κατασκευαστικά έργα την επόμενη 5ετία. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου απίθανη, αφού καμία εταιρεία δεν έχει προϋπολογίσει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της ότι δεν θα πληρωθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα των έργων, δεν θα λάβει

EUROKINISSI

Επιστολή προς την ηγεσία του υπουργείου Υποδομών απέστειλε ο ΣΑΤΕ.

αναθεωρήσεις επί των συμβατικών τιμών, όταν διαπιστώνονται υπέρογκες αυξήσεις σε υλικά, εργατικά και καύσιμα και, τέλος, θα πρέπει να πληρώσει υπέρογκες αμοιβές σε ορισμένες ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο λόγω σημαντικών ελλείψεων σε εργατοτεχνικό προσωπικό».

Ο κλάδος από το 2020 τονίζει σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών. Παρότι θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2021,

με τον Ν.4782/2021 (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010), δεν έχει ακόμη λειτούργησει. Χρειάστηκαν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από τον νόμο ΚΥΑ (Κοινή Υπουργική Απόφαση) τον Απρίλιο του 2022 και μέχρι και σήμερα, 18 μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας.

Εκκρεμότητες με το Δ.Σ.

Εκκρεμεί ο ορισμός με υπουργική απόφαση των τριών εναπομεινόντων μελών που συγκροτούν το Δ.Σ., δηλαδή του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου και του εκπροσώπου του υπουργείου Υποδομών, αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να το στελεχώνουν (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει τα ονόματα των εκπροσώπων τους.

Ο ΣΑΤΕ συνοδεύει την επιστολή του με παραδείγματα σε σχέση με την αύξηση τους κόστους των κατασκευών. Όπως αναφέρει, μεταξύ άλλων, το κόστος των κατασκευών αλουμινίου έχει αυξηθεί κατά περίπου 60%, η αναθεώρηση, όμως, που έχει προσωρινά δοθεί είναι της τάξης του 7%, ενώ σχετικά με το μεταφορικό έργο δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη η μεταβολή του κόστους του καυσίμου, τουλάχιστον 20% το β' εξάμηνο 2022. [SID:21184798]

~60%

έχει αυξηθεί το κόστος των κατασκευών αλουμινίου.

https://www.economix.gr/2023/11/17/to-kodona-tou-kindynou-krououn-oi-technikes-etairies-gia-tin-mi-antimetopisi-tis-afxisis-tou-kostous-stis-kataskeves/

www.economix.gr - 2023-11-17 06:21:00

Το κώδωνα του κινδύνου κρούουν οι τεχνικές εταιρίες για την μη αντιμετώπιση της αύξησης του κόστους στις κατασκευές – Economix

Προειδοποιούν για το ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να εκτελέσουν ομαλά τα έργα που έχουν αναλάβει Της Τέτης Ηγουμενίδη Σε νέα προειδοποίηση, για το ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να εκτελέσουν ομαλά τα έργα που έχουν αναλάβει, χωρίς να ευθύνονται, προέβησαν προς την ηγεσία του υπουργείου Υποδομών

οι τεχνικές εταιρίες, μέσω του Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (**ΣΑΤΕ**). Με εκτενή επιστολή του προς τον υπουργό Υποδομών, Χρήστο Σταϊκούρα και τον υφυπουργό, Νίκο Ταχιάο, ο **ΣΑΤΕ** παραθέτει στοιχεία για τις μεγάλες αυξήσεις στο κόστος των **κατασκευών**, επικρίνοντας το γεγονός ότι το υπουργείο Υποδομών καθυστερεί να θέσει σε λειτουργία το σύστημα προσαρμογής των τιμών καθώς και να αντιμετωπίσει την έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού. Οι τεχνικές εταιρίες χαρακτηρίζουν τα παραπάνω παράδοξα, «εάν αναλογιστεί κανείς τα κεφάλαια που αναμένεται να επενδυθούν σε **κατασκευαστικά** έργα την επόμενη 5ετία. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου απίθανη (μια ενδεχόμενη αδυναμία των εταιριών να μην μπορούν να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους) αφού καμία εταιρία δεν έχει προϋπολογίσει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της ότι δεν θα πληρωθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα των έργων, δεν θα λάβει αναθεωρήσεις επί των συμβατικών τιμών, όταν διαπιστώνονται υπέρογκες αυξήσεις σε υλικά, εργατικά και καύσιμα και, τέλος, θα πρέπει να πληρώσει υπέρογκες αμοιβές σε ορισμένες ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο λόγω σημαντικών ελλείψεων σε εργατοτεχνικό προσωπικό». Από το 2020 ο κλάδος τονίζει σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών. Παρότι θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021 (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) δεν έχει ακόμη λειτουργήσει. Χρειάστηκαν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ (Κοινή Υπουργική Απόφαση) τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, 18 μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας. Εκκρεμεί ο ορισμός με υπουργική απόφαση των τριών εναπομενοντων μελών που συγκροτούν το ΔΣ, δηλαδή του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου και του εκπροσώπου του υπουργείου Υποδομών αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να το στελεχώνουν (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει τα ονόματα των εκπροσώπων τους. Οι αυξήσεις στο κόστος των **κατασκευών** Ο **ΣΑΤΕ** συνοδεύει την επιστολή του με παραδείγματα σε σχέση με την αύξηση του κόστους των **κατασκευών**. Όπως αναφέρει, μεταξύ άλλων, το κόστος των **κατασκευών** αλουμινίου έχει αυξηθεί κατά

<https://www.economix.gr/2023/11/17/to-kodona-tou-kindynou-krououn-oi-technikes-etairies-gia-tin-mi-antimetopisi-tis-afxisis-tou-koustous-stis-kataskeves/>

περίπου 60%, η αναθεώρηση, όμως, που έχει προσωρινά δοθεί είναι της τάξης του 7%, ενώ στο μεταφορικό έργο, δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη η μεταβολή του κόστους του καυσίμου τουλάχιστον 20% το Β' εξάμηνο 2022. Όλα τα προϊόντα μορφοσιδήρου έχουν αυξηθεί τουλάχιστον κατά 50%. Στις περισσότερες σιδηροκατασκευές υπάρχει αναθεώρηση της τάξης του 20%. Οι παραπάνω όμως εργασίες (αν και μικροκατασκευές) έχουν αναθεώρηση από 2% έως 9%. Το κόστος των εργασιών των χρωματισμών αυξήθηκε κατά τουλάχιστον 50% από το 2020. Όμως, δεν έχει δοθεί καμία αναθεώρηση ενώ δεν υπάρχουν και παρόμοια άρθρα ομοειδών εργασιών για αντίστοιχη κατάταξη και το ίδιο συμβαίνει με το κόστος των μονώσεων και των μαρμαροστρώσεων. Ακόμη, στις χρωματοουργικές εργασίες η υπουργική απόφαση έχει δώσει αναθεωρήσεις σε εκσκαφή χανδάκων ύδρευσης – αποχέτευσης από 0,8% έως 3,4% το μεγαλύτερο και στις εκσκαφές διωρύγων 8,65% έως 9,79%, παρά τις αυξήσεις των καυσίμων, της αξίας των μηχανημάτων έργων και ανταλλακτικών αυτών και την αδυναμία εξεύρεσης χειριστών μηχανημάτων έργων, οι οποίοι έχουν σημαντικότερη αύξηση στους μισθούς σε σχέση με τις αρχές του 2021. Αναφορικά με τα έργα οδοποιίας δεν έχει περιληφθεί στην αναθεώρηση, ολόκληρη η ομάδα άρθρων οδοστρωσίας για να αντιμετωπιστούν οι αυξήσεις στα αδρανή ενώ δεν υπάρχει ομοειδές άρθρο, την στιγμή που οι τιμές των αδρανών υλικών λατομείου έχουν σημαντικές αυξήσεις λόγω της αύξησης των εκρηκτικών, των σιδηρών κατασκευών, των καυσίμων και της ενέργειας. Σύμφωνα με τον ΣΑΤΕ ακόμη και η σχετικά πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ), βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022, έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση όλων των συντελεστών που διαμορφώνουν το κόστος κατασκευής και ιδιαίτερα το κόστος των καυσίμων, του εργατικού κόστους καθώς και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα. Συγκεκριμένα, η ΕΔΤΔΕ δεν έχει προχωρήσει ακόμη σε έκδοση / πρόταση για προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης από το 1ο τρίμηνο του 2022, παρά τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα και προτάσεις των εκπροσώπων των Ε.Ο. που συμμετέχουν σε αυτήν, καθώς και τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς που όλοι οι εμπλεκόμενοι στον κλάδο αναγνωρίζουν. Ταυτόχρονα, και με βάση το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο επαναλειτούργησε η ΕΔΤΔΕ, έως την πλήρη λειτουργία της εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης έργων, απαγορεύεται να εξετάσει τις μεταβολές του εργατικού κόστους και του κόστους μηχανημάτων έργων, καθιστώντας την όλη λειτουργία της ιδιόμορφη και ελλιπή. Ο ΣΑΤΕ σημειώνει ότι οι τιμές που έχουν διαμορφωθεί σε αυτές τις κατηγορίες κόστους βαίνουν αυξανόμενες σχεδόν συστηματικά τα τελευταία δύομισή έτη, με αποτέλεσμα η μη συμπερίληψή τους σε ενδεχόμενη απόφαση έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης να οδηγεί σε συστηματική υποεκτίμηση των τιμών τους και μάλιστα σημαντικού ύψους. Η ίδια συστηματική υποεκτίμηση θα εμφανιστεί και κατά το ενδεχόμενο έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης χωρίς να έχουν περιληφθεί οι τιμές των καυσίμων στη διαμόρφωσή τους, προοπτική που όπως έχει πληροφορηθεί ο Σύνδεσμος έχει ήδη αποφασιστεί στο πλαίσιο λειτουργίας της ΕΔΤΔΕ. Επίσης, ο ΣΑΤΕ, στην ίδια επιστολή αναφέρει ότι κατ' επανάληψη και έγκαιρα έχει επισημάνει ότι δεν θα καταστεί

: www.economix.gr μ μ : 17-11-2023 06:21:00

μ : <https://www.economix.gr/2023/11/17/to-kodona-tou-kindynou-krououn-oi-technikes-etairies-gia-tin-mi-antimetopisi-tis-afxisis-tou-koustous-stis-kataskeves/>

μ :

δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως εργατοτεχνιτών. Συνέπεια της έλλειψης εργατοτεχνιτών είναι και η αλματώδης αύξηση του κόστους της μισθοδοσίας τους, κάτι που επηρεάζει πολύ περισσότερο τις μικρότερες εταιρείες του κλάδου, αφού οι μεγαλύτερες συνήθως μπορούν να πληρώσουν καλύτερα και να εξασφαλίσουν ευκολότερα το διαθέσιμο εργατικό προσωπικό. Το αποτέλεσμα της μη επίλυσης του ανωτέρω προβλήματος, σύμφωνα πάντα με τον ΣΑΤΕ, θα είναι ότι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι δεδομένες αν δεν λυθεί άμεσα και το σοβαρό αυτό θέμα.

Κατασκευαστές: Νέο «SOS» για υλικά, ελλείψεις εργατών, στάση πληρωμών

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών «χτυπάει καμπανάκι» για βιωσιμότητα επιχειρήσεων και έργα. Ανατιμήσεις, «τρύπες» στα εργοτάξια, παύση πληρωμών, άνοδος εργατικού κόστους. Τα παραδείγματα με τις αυξήσεις και τις χαμηλές αναθεωρήσεις συντελεστών.

Αναμένει θεσμικές κινήσεις από το υπουργείο η αγορά. Νέο «SOS» εκπέμπουν οι κατασκευαστικές εταιρείες μέσω των συνδέσμων τους (ΣΑΤΕ, Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών) αναδεικνύοντας θέματα όπως, μεταξύ άλλων, η μεγάλη μεταβολή τιμών κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων ή η έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού και η παύση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών. Ζητήματα δηλαδή που έχουν θίξει και αναδείξει ως φλέγοντα κατ' επανάληψη και οι εκπρόσωποι των ισχυρών ομίλων του χώρου των υποδομών (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Inrakat – ΑΚΤΩΡ, ΑΒΑΞ, ΜΕΤΚΑ) σε δημόσιες τοποθετήσεις τους αλλά και σε ανακοινώσεις (π.χ. αποτελεσμάτων). Ο σύνδεσμος των κατασκευαστικών επιχειρήσεων απέστειλε εκ νέου επιστολή προς την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών κάνοντας λόγο «ότι η ελληνική εργοληπτική επιχειρηματικότητα εξακολουθεί να βιώνει μια συστηματική απαξίωση από την Πολιτεία», τονίζοντας ότι «σε σειρά ζητημάτων που ο Σύνδεσμός έχει αναδείξει ως ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του κλάδου, και τα οποία σας αναπτύξαμε στην πρώτη ενημερωτική μεταξύ μας συνάντηση στις 7.8.2023, διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μία στασιμότητα στην λήψη αποφάσεων και ενεργειών, συνθήκη που δεν συνάδει με τον επείγοντα και σημαντικό χαρακτήρα των προβλημάτων». Κίνδυνος για εταιρείες και έργα Όπως αναφέρουν, «οι περισσότερες Τεχνικές Εταιρείες βρίσκονται (χωρίς δική τους ευθύνη) μπροστά στο ενδεχόμενο να μην μπορούν να εκπληρώσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους. Λαμβανομένης δε και της λειψής τραπεζικής χρηματοδότησης των εταιρειών υπάρχει μεγάλος κίνδυνος τα έργα να διακοπούν προσωρινά ή οριστικά». Η επιστολή συνοδεύεται από σχετικό παράρτημα από το οποίο, σύμφωνα με τους κατασκευαστές, προκύπτει ότι από το 2020 και μετά έχουν καταγραφεί ανατιμήσεις σε υλικά της τάξεως του 50% - 60% έως 80% - 100%, για τα οποία είτε έχουν δοθεί, με προσωρινούς συντελεστές, μέση αναθεώρηση της τάξης του 1% έως 9%, ενώ σε πλήθος υλικών ή και εργασιών οι αναθεωρήσεις είναι μηδενικές. Προφανώς, οι κίνδυνοι είναι μεγαλύτεροι για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με τους ισχυρούς του χώρου να μην αντιμετωπίζουν τέτοια ζητήματα επιβίωσης. Ωστόσο, και αυτοί σε κάθε ευκαιρία σπεύδουν να υπενθυμίζουν τα μεγάλα αυτά ζητήματα που αποτελούν «τροχοπέδη» για την ακόμα μεγαλύτερη ανάπτυξη και κερδοφορία. Αναμένονται θεσμικές δράσεις Υπενθυμίζεται ότι

το θέμα της αναθεώρησης των τιμών υλικών, βάσει των οποίων επί της ουσίας γίνονται οι εργασίες και οι μελέτες των διαγωνισμών, έχει απασχολήσει την Πολιτεία που έχει κάνει κάποιες μικρές ανατιμήσεις, που μάλλον δεν θεωρούνται επαρκείς από τους κατασκευαστές, ενώ είναι αλήθεια ότι δεν έχει λειτουργήσει και το περίφημο Παρατηρητήριο Τιμών που κατά ανθρώπους του χώρου θα έδινε λύσει με την «παρακολούθηση» των συνθηκών και τις «πυροσβεστικές» παρεμβάσεις του. Μάλιστα, το υπουργείο έχει αναγνωρίσει τις καθυστερήσεις και δεσμευθεί για κινήσεις σχετικά με τις πληρωμές προς τους αναδόχους, το ύψος του ανεκτέλεστου, τις αναθεωρήσεις τιμών υλικών, την χρηματοδότηση, την εξασφάλιση «εργατικών χεριών» κ.α. «Θα αναλάβουμε δράση για τις θεσμικές παρεμβάσεις και αλλαγές που απαιτούνται, θα στελεχώσουμε τις απαραίτητες επιτροπές. Αλλά έχουν αλλάξει οι προτεραιότητες, να τις βάλουμε σωστά, τόσο για τη συντήρηση υφιστάμενων όσο και για προώθηση νέων έργων, μην ανοιγόμαστε περισσότερο απ' όσο μπορούμε. Σύντομα όμως θα έχουμε εξελίξεις γιατί βάζουμε προτεραιότητες άλλες, όμως και η αγορά θέλει λύση», είπε ο κ. Ταχιάος, υφυπουργός Υποδομών, στο πρόσφατο συνέδριο Green Deal Greece 2023 (ΤΕΕ). Προσθέτοντας ότι έχουν γίνει κάποιες παρεμβάσεις π.χ. με τις τιμές υλικών (5%), έχουν γίνει ήδη μεγάλα έργα, ενώ προχωρούν διαδικασίες για τις αποκαταστάσεις υποδομών στη Θεσσαλία. «Ίσως στο θεσμικό, νομοθετικό έργο πολύ σύντομα θα έχουμε εξελίξεις σε αυτά τα θέματα. Πάρα πολύ σύντομα. Θα δουλέψουμε. Εγώ καταλαβαίνω ότι πραγματικά για ένα μεγάλο διάστημα δοκιμάστηκαν οι άνθρωποι που εκτελούν έργα και από τις υψηλές τιμές», σημείωσε χαρακτηριστικά. Για τη δε έλλειψη εργατικών χεριών αναμένονται κυβερνητικές πρωτοβουλίες με την έλευση εργατών από τρίτες χώρες προφανώς και με διακρατικές συμφωνίες, ωστόσο, και αυτό αποτελεί μια «δύσκολη άσκηση». Να αναφέρουμε ότι ο πρόεδρος του ΤΕΕ, Γ. Στασινός, έχει αναφέρει ότι είναι σε θέση να συνδράμει ώστε το «Παρατηρητήριο Τιμών» (για το θέμα των υλικών) να εκκινήσει άμεσα, εφόσον το αποφασίσει η πολιτεία. Ανενεργό το Ενιαίο Σύστημα Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων/Μελετών Για να επιστρέψουμε στην «επιστολή» και στις διαμαρτυρίες των κατασκευαστών, επισημαίνουν ότι «ο Σύνδεσμός μας ήδη από το 2006 επισημαίνει τον κίνδυνο του αδιεξόδου στον κλάδο μελέτης και κατασκευής δημοσίων έργων στην χώρα από την έλλειψη ενός συστηματικού και αξιόπιστου μηχανισμού σύνταξης προϋπολογισμών και αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων. Κατά τα πιο πρόσφατα έτη και συγκεκριμένα από το 2020 και μετά τονίζουμε σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών, το οποίο, παρότι θεσπίστηκε (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021, δεν έχει ακόμη λειτουργήσει αφού χρειάστηκαν αφενός να περάσουν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, δηλαδή δεκαοκτώ μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το ΔΣ της Εταιρείας. Όπως σας έχουμε γνωστοποιήσει εκκρεμεί ο ορισμός με Υπουργική απόφαση των τριών εναπομενόντων μελών που συγκροτούν το ΔΣ, δηλαδή του Προέδρου και Δ/τος Συμβούλου και του εκπροσώπου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που

προβλέπεται να στελεχώνουν το ΔΣ της εταιρείας (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει, όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ, εδώ και αρκετό καιρό, τα ονόματα των εκπροσώπων τους». Και θεωρούν ότι «εάν δεν είχε παρατηρηθεί η τεράστια αυτή καθυστέρηση, θα είχε ήδη αντιμετωπιστεί, αντικειμενικά και τεκμηριωμένα, το ζήτημα της πανθομολογούμενης ανόδου των τιμών και ανάλογης διαμόρφωσης των συντελεστών αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων - με τρόπο αδιαμφισβήτητο – και δεν θα χρειαζόταν η προβλεπόμενη κατ' εξαίρεση διαδικασία έκδοσης Υπουργικών Αποφάσεων». Επίσης, προσθέτουν ότι η σχετικά πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ), βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022, έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση όλων των συντελεστών που διαμορφώνουν το κόστος **κατασκευής** και ιδιαίτερα το κόστος των καυσίμων, του εργατικού κόστους καθώς και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα. Έλλειψη προσωπικού - Αύξηση εργατικού κόστους Ο σύνδεσμος επισημάνει ότι δεν θα καταστεί δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως εργατοτεχνιτών. Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι υπάρχουν εκτιμήσεις για ελλείψεις περίπου 100.000 στα εργοτάξια, αν και κάποιοι ανεβάζουν το νούμερο σε διπλάσια επίπεδα, ωστόσο, ίσως αυτό να συμπεριλαμβάνει όχι μόνο τα δημόσια αλλά και το σύνολο των ιδιωτικών επενδύσεων – αναπτύξεων ή και άλλους χώρους (τουρισμός, εστίαση, γη κ.α.) που υπάρχουν «κενά». Όπως αναφέρουν, «ο ορθός προγραμματισμός μετάκλησης πολιτών τρίτων χωρών, η διαδικασία αναγνώρισης των σχετικών διπλωμάτων εξειδίκευσής τους (π.χ. χειριστές κ.λπ.), για εργασία σε τεχνικά έργα σε όλη την επικράτεια της χώρας, αποκτά βαρύνουσα σημαντικότητα εάν λάβουμε υπόψη τις σημαντικές ελλείψεις που ήδη παρατηρούνται σε ημεδαπό προσωπικό και τον μεγάλο όγκο των **κατασκευαστικών** έργων που έχει σχεδιαστεί να υλοποιηθεί τα αμέσως επόμενα έτη, κυρίως, με χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης». Συνέπεια της έλλειψης εργατοτεχνιτών «είναι και η αλματώδης αύξηση του κόστους της μισθοδοσίας τους, κάτι που επηρεάζει πολύ περισσότερο τις μικρότερες εταιρείες του κλάδου, αφού οι μεγαλύτερες συνήθως μπορούν να πληρώσουν καλύτερα και να εξασφαλίσουν ευκολότερα το διαθέσιμο εργατικό προσωπικό. Το αποτέλεσμα της μη επίλυσης του ανωτέρω προβλήματος θα είναι ότι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι δεδομένες αν δεν λυθεί άμεσα το σοβαρό αυτό θέμα», αναφέρεται χαρακτηριστικά. Παύση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών Όπως επίσης αναφέρουν, συνεχίζεται η στάση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών από εκτέλεση δημοσίων έργων, χρηματοδοτούμενων τόσο από το ΠΔΕ όσο και από ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία. Ειδικά δε, στην περίπτωση των έργων των χρηματοδοτούμενων από το ΠΔΕ η πληρωμή καθυστερεί ακόμη και οκτώ μήνες. Η άνοδος των τιμών και οι συντελεστές αναθεώρησης Όπως σημειώνεται, αναφορικά με τους προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης που εκδίδονται κατόπιν υπουργικών αποφάσεων, σε πολλά άρθρα που περιλαμβάνουν υλικά με μεγάλη αύξηση τιμών δεν έχουν υπολογιστεί καθόλου συντελεστές αναθεώρησης, παραμένουν - χωρίς καν την έκδοση

έστω προσωρινών συντελεστών - πολλές εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν ομοειδείς εργασίες, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει χρήση της σχετικής πρόβλεψης. Προσθέτουν επίσης ότι «ενώ έχουν εκδοθεί προσωρινοί συντελεστές αναθεώρησης για έργα οδοποιίας, διαπιστώνεται σημαντική στρέβλωση εις βάρος των οικοδομικών έργων, αφού σε παρεμφερή άρθρα οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται μεγάλη αρνητική απόκλιση. Προφανώς στα άρθρα των οικοδομικών εργασιών ο συντελεστής συμμετοχής του εργατικού κόστους είναι πολύ πιο σημαντικός από τα αντίστοιχα άρθρα των έργων οδοποιίας». Στο παράρτημα που συνοδεύει την επιστολή καταγράφονται παραδείγματα υλικών, αύξησης τιμών και συντελεστών αναθεώρησης. Για παράδειγμα, όπως τουλάχιστον σημειώνεται, για πλινθοδομές κτιρίων, ενώ υπάρχει αύξηση κόστους σε σχέση με το 2020 κατά 80% τουλάχιστον, έχει δοθεί αναθεώρηση της τάξεως του 1%. Για επιχρίσματα, ενώ το κόστος σε σχέση με το 2020 έχει αυξηθεί 100%, έχει δοθεί, με προσωρινούς συντελεστές, μέση αναθεώρηση της τάξης του 1%. Για σιδηρές θύρες – υαλοστάσια, όλα τα προϊόντα μορφοσιδήρου έχουν αυξηθεί κατά 50% τουλάχιστον. Στις περισσότερες σιδηροκατασκευές υπάρχει αναθεώρηση της τάξης του 20%. Οι παραπάνω όμως εργασίες (αν και μικροκατασκευές) έχουν αναθεώρηση από 2% έως 9%. Επίσης, ενώ το κόστος των κατασκευών αλουμινίου έχει αυξηθεί κατά 60%, περίπου, και πάντως, η αναθεώρηση, όμως, που έχει προσωρινά δοθεί στα παραπάνω άρθρα είναι της τάξης του 7%. Για μαρμαροστρώσεις – γρανίτες, το κόστος των εργασιών αυξήθηκε κατά 50% τουλάχιστον από το 2020. Όμως δεν έχει δοθεί καμία αναθεώρηση, ενώ δεν υπάρχουν και παρόμοια άρθρα ομοειδών εργασιών για αντίστοιχη κατάταξη. Σημειωτέον, δε, ότι εισάγονται από Κίνα - Αίγυπτο κλπ με σημαντικές αυξήσεις, ιδίως στα μεταφορικά, με αποτέλεσμα οι πραγματικές τιμές τους να είναι υπερδιπλάσιες από αυτές του 2020. Για εκσκαφές θεμελίων κ.λπ. ουδεμία αναθεώρηση έχει δοθεί. Για τις χωματουργικές εργασίες αναφέρεται ότι «η Υπουργική απόφαση έχει δώσει αναθεωρήσεις σε εκσκαφή χανδάκων ύδρευσης – αποχέτευσης από 0,8% έως 3,4% το μεγαλύτερο και στις εκσκαφές διωρύγων 8,65% έως 9,79%, παρά τις αυξήσεις των καυσίμων, της αξίας των μηχανημάτων έργων και ανταλλακτικών αυτών και την αδυναμία εξεύρεσης χειριστών μηχανημάτων έργων, οι οποίοι έχουν σημαντικότερη αύξηση στους μισθούς σε σχέση με τις αρχές του 2021». Επίσης, αναδεικνύονται αντίστοιχα προβλήματα σε λιμενικές εργασίες, παρουσιάζεται μεγάλη δυσκολία στην αναθεώρηση μεγάλου μέρους του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού που εγκαθίσταται στα έργα καθώς έχουν δημοσιευτεί τιμές για μικρό αριθμό άρθρων (μόλις 17) ενώ απουσιάζουν εντελώς συντελεστές για εργασίες που αφορούν αντλίες, ηλεκτροκινητήρες και εξοπλισμό ηλεκτρικών εγκαταστάσεων (μετασηματιστές, ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη, διακοπτικό υλικό κ.λπ.). Έργα οδοποιίας – Μεταφορικά Όπως σημειώνεται, δεν έχει περιληφθεί στην αναθεώρηση, ολόκληρη η ομάδα άρθρων Οδοστρώσεως για να αντιμετωπιστούν οι αυξήσεις στα αδρανή ενώ δεν υπάρχει ομοειδές άρθρο. Να ληφθεί υπόψη ότι οι τιμές των αδρανών υλικών λατομείου έχουν σημαντικές αυξήσεις λόγω της αύξησης των εκρηκτικών, των σιδηρών κατασκευών, των καυσίμων και της ενέργειας. Επίσης, οι κατασκευαστές θεωρούν ότι πρέπει να αναθεωρηθεί ολόκληρος ο πίνακας μεταφορικού

έργου που περιλαμβάνεται στο περιγραφικό τιμολόγιο εργασιών έργων οδοποιίας, λόγω της μεγάλης αύξησης του πετρελαίου, ενώ τονίζουν ότι στις ασφατικές εργασίες πληρώνεται μόνο η αξία της ασφάλτου απολογιστικά, χωρίς τα αδρανή και την εργασία τα οποία όπως σημειώθηκε έχουν μεγάλη μεταβολή κόστους. Τέλος, για τις μεταφορές αναφέρουν ότι «τα αναχρονιστικά τιμολόγια που εκδίδονται χωρίς καμία ανάλυση, από καιρού εις καιρόν με Υπουργικές αποφάσεις, διαχωρίζουν το κόστος μεταφοράς από τη βασική τιμή του εκάστοτε άρθρου. Και πράγματι το κόστος χερσαίας και θαλάσσιας μεταφοράς θα πρέπει οπωσδήποτε να είναι αναθεωρήσιμο διακριτά! Όμως δεν έχουν εκδοθεί καθόλου συντελεστές αναθεώρησης για το μεταφορικό έργο, ενώ για άρθρα που περιλαμβάνουν μεταφορά δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη η μεταβολή του κόστους του καυσίμου που προκύπτει για το Β' 2022, τουλάχιστον 20%».

Καμπανάκι τεχνικών εταιρειών για «παράλυση» εργοταξίων

Καθυστερούν οι λύσεις για τις ανατιμήσεις και την έλλειψη προσωπικού. Για το ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να εκτελέσουν ομαλά τα έργα που έχουν αναλάβει, χωρίς να ευθύνονται, προειδοποιούν την ηγεσία του οι τεχνικές εταιρείες, μέσω του Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (**ΣΑΤΕ**). Σε εκτενή επιστολή του **ΣΑΤΕ** προς τον υπουργό Υποδομών, και

τον υφυπουργό, Νίκο Ταχιάο, παραθέτουν στοιχεία για τις μεγάλες αυξήσεις στο κόστος των , επικρίνοντας το γεγονός ότι το υπουργείο Υποδομών καθυστερεί να θέσει σε λειτουργία το σύστημα προσαρμογής των τιμών καθώς και να αντιμετωπίσει την έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού. Τα παραπάνω χαρακτηρίζονται «παράδοξα», σημειώνεται από τις τεχνικές εταιρείες, «εάν αναλογιστεί κανείς τα κεφάλαια που αναμένεται να επενδυθούν σε **κατασκευαστικά** έργα την επόμενη 5ετία. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου απίθανη (μια ενδεχόμενη αδυναμία των εταιριών να μην μπορούν να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους) αφού καμία εταιρία δεν έχει προϋπολογίσει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της ότι δεν θα πληρωθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα των έργων, δεν θα λάβει αναθεωρήσεις επί των συμβατικών τιμών, όταν διαπιστώνονται υπέρογκες αυξήσεις σε υλικά, εργατικά και καύσιμα και, τέλος, θα πρέπει να πληρώσει υπέρογκες αμοιβές σε ορισμένες ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο λόγω σημαντικών ελλείψεων σε εργατοτεχνικό προσωπικό». Ο κλάδος από το 2020 τονίζει σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών. Παρότι θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021 (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) δεν έχει ακόμη λειτουργήσει. Χρειάστηκαν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ (Κοινή Υπουργική Απόφαση) τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, 18 μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας. Εκκρεμεί ο ορισμός με υπουργική απόφαση των τριών εναπομενοντων μελών που συγκροτούν το ΔΣ, δηλαδή του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου και του εκπροσώπου του υπουργείου Υποδομών αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να το στελεχώνουν (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει τα ονόματα των εκπροσώπων τους. Πόσο αυξήθηκαν τα υλικά **κατασκευής**. Ο **ΣΑΤΕ** συνοδεύει την επιστολή του με παραδείγματα σε σχέση με την αύξηση του κόστους των **κατασκευών**. Όπως αναφέρει, μεταξύ άλλων, το κόστος των **κατασκευών** αλουμινίου έχει αυξηθεί κατά περίπου 60%, η αναθεώρηση, όμως, που έχει προσωρινά δοθεί είναι της τάξης του 7%, ενώ στο μεταφορικό έργο, δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη η

μεταβολή του κόστους του καυσίμου τουλάχιστον 20% το Β' εξάμηνο 2022. Όλα τα προϊόντα μορφοσιδήρου έχουν αυξηθεί τουλάχιστον κατά 50%. Στις περισσότερες σιδηροκατασκευές υπάρχει αναθεώρηση της τάξης του 20%. Οι παραπάνω όμως εργασίες (αν και μικροκατασκευές) έχουν αναθεώρηση από 2% έως 9%. Το κόστος των εργασιών των χρωματισμών αυξήθηκε κατά τουλάχιστον 50% από το 2020. Όμως, δεν έχει δοθεί καμία αναθεώρηση ενώ δεν υπάρχουν και παρόμοια άρθρα ομοειδών εργασιών για αντίστοιχη κατάταξη και το ίδιο συμβαίνει με το κόστος των μονώσεων και των μαρμαροστρώσεων. Ακόμη, στις χωματοουργικές εργασίες η υπουργική απόφαση έχει δώσει αναθεωρήσεις σε εκσκαφή χανδάκων ύδρευσης – αποχέτευσης από 0,8% έως 3,4% το μεγαλύτερο και στις εκσκαφές διωρύγων 8,65% έως 9,79%, παρά τις αυξήσεις των καυσίμων, της αξίας των μηχανημάτων έργων και ανταλλακτικών αυτών και την αδυναμία εξεύρεσης χειριστών μηχανημάτων έργων, οι οποίοι έχουν σημαντικότερη αύξηση στους μισθούς σε σχέση με τις αρχές του 2021. Αναφορικά με τα έργα οδοποιίας δεν έχει περιληφθεί στην αναθεώρηση, ολόκληρη η ομάδα άρθρων οδοστρώσις για να αντιμετωπιστούν οι αυξήσεις στα αδρανή ενώ δεν υπάρχει ομοειδές άρθρο, την στιγμή που οι τιμές των αδρανών υλικών λατομείου έχουν σημαντικές αυξήσεις λόγω της αύξησης των εκρηκτικών, των σιδηρών κατασκευών, των καυσίμων και της ενέργειας. Σύμφωνα με τον ΣΑΤΕ ακόμη και η σχετικά πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ), βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022, έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση όλων των συντελεστών που διαμορφώνουν το κόστος κατασκευής και ιδιαίτερα το κόστος των καυσίμων, του εργατικού κόστους καθώς και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα. Συγκεκριμένα, η ΕΔΤΔΕ δεν έχει προχωρήσει ακόμη σε έκδοση / πρόταση για προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης από το 1ο τρίμηνο του 2022, παρά τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα και προτάσεις των εκπροσώπων των Ε.Ο. που συμμετέχουν σε αυτήν, καθώς και τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς που όλοι οι εμπλεκόμενοι στον κλάδο αναγνωρίζουν. Ταυτόχρονα, και με βάση το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο επαναλειτούργησε η ΕΔΤΔΕ, έως την πλήρη λειτουργία της εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης έργων, απαγορεύεται να εξετάσει τις μεταβολές του εργατικού κόστους και του κόστους μηχανημάτων έργων, καθιστώντας την όλη λειτουργία της ιδιόμορφη και ελλιπή. Ο ΣΑΤΕ σημειώνει ότι οι τιμές που έχουν διαμορφωθεί σε αυτές τις κατηγορίες κόστους βαίνουν αυξανόμενες σχεδόν συστηματικά τα τελευταία δύο έτη, με αποτέλεσμα η μη συμπερίληψή τους σε ενδεχόμενη απόφαση έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης να οδηγεί σε συστηματική υποεκτίμηση των τιμών τους και μάλιστα σημαντικού ύψους. Η ίδια συστηματική υποεκτίμηση θα εμφανιστεί και κατά το ενδεχόμενο έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης χωρίς να έχουν περιληφθεί οι τιμές των καυσίμων στη διαμόρφωσή τους, προοπτική που όπως έχει πληροφορηθεί ο Σύνδεσμος έχει ήδη αποφασισθεί στο πλαίσιο λειτουργίας της ΕΔΤΔΕ. Επίσης, ο ΣΑΤΕ, στην ίδια επιστολή αναφέρει ότι κατ' επανάληψη και έγκαιρα έχει επισημάνει ότι δεν θα καταστεί δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως εργατοτεχνιτών.

μ

«

»

: www.naftemporiki.gr

μ μ

17-11-2023 07:49:00

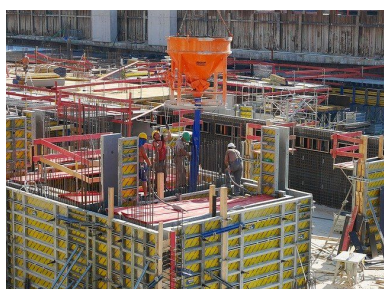
μ : <https://www.naftemporiki.gr/business/1537542/kampanaki-technikon-etaireion-gia-paralysi-ergotaxion/>

μ :

Συνέπεια της έλλειψης εργατοτεχνιτών είναι και η αλματώδης αύξηση του κόστους της μισθοδοσίας τους, κάτι που επηρεάζει πολύ περισσότερο τις μικρότερες εταιρείες του κλάδου, αφού οι μεγαλύτερες συνήθως μπορούν να πληρώσουν καλύτερα και να εξασφαλίσουν ευκολότερα το διαθέσιμο εργατικό προσωπικό. Το αποτέλεσμα της μη επίλυσης του ανωτέρω προβλήματος, σύμφωνα πάντα με τον **ΣΑΤΕ**, θα είναι ότι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι δεδομένες αν δεν λυθεί άμεσα και το σοβαρό αυτό θέμα.

Share:

Ελλείψεις προσωπικού και αυξήσεις υλικών παραλύουν τα εργοτάξια

Για το ενδεχόμενο να μην είναι σε θέση να εκτελέσουν ομαλά τα έργα που έχουν αναλάβει, χωρίς να ευθύνονται, προειδοποιούν την ηγεσία του υπουργείου Υποδομών οι τεχνικές εταιρείες, μέσω του Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών (**ΣΑΤΕ**), επισημαίνοντας ότι καθυστερούν οι λύσεις για τις ανατιμήσεις και την έλλειψη προσωπικού. Σε επιστολή του **ΣΑΤΕ** προς τον υπουργό Υποδομών Χρήστο Σταϊκούρα

και υφυπουργό Νίκο Ταχιάο, παραθέτουν στοιχεία για τις μεγάλες αυξήσεις στο κόστος των **κατασκευών**, επικρίνοντας το γεγονός ότι το υπουργείο Υποδομών καθυστερεί να θέσει σε λειτουργία το σύστημα προσαρμογής των τιμών, καθώς και να αντιμετωπίσει την έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού. Τα παραπάνω χαρακτηρίζονται «παράδοξα», σημειώνεται από τις τεχνικές εταιρείες, «εάν αναλογιστεί κανείς το σύνολο των κεφαλαίων που αναμένεται να επενδυθούν σε **κατασκευαστικά** έργα την επόμενη 5ετία. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου απίθανη, αφού καμία εταιρεία δεν έχει προϋπολογίσει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της ότι δεν θα πληρωθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα των έργων, δεν θα λάβει αναθεωρήσεις επί των συμβατικών τιμών, όταν διαπιστώνονται υπέρογκες αυξήσεις σε υλικά, εργατικά και καύσιμα και, τέλος, θα πρέπει να πληρώσει υπέρογκες αμοιβές σε ορισμένες ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο λόγω σημαντικών ελλείψεων σε εργατοτεχνικό προσωπικό». Ο κλάδος από το 2020 τονίζει σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Μελετών. Παρότι θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2021, τον (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010), δεν έχει ακόμη λειτουργήσει. Χρειάστηκαν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από τον νόμο ΚΥΑ (Κοινή Υπουργική ργκική Απόφαση) τον Απρίλιο του 2022 και μέχρι και σήμερα, 18 μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας. Εκκρεμότητες Εκκρεμεί ο ορισμός με υπουργική απόφαση των τριών εναπομενόντων μελών που συγκροτούν Δ.Σ., δηλαδή του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου και του εκπροσώπου του υπουργείου Υποδομών, αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να το στελεχώνουν (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει τα ονόματα των εκπροσώπων τους. Ο **ΣΑΤΕ** συνοδεύει την επιστολή του με παραδείγματα σε σχέση με την αύξηση τους κόστους των **κατασκευών**. Όπως αναφέρει, μεταξύ άλλων, το κόστος των **κατασκευών** αλουμινίου έχει αυξηθεί κατά περίπου 60%, η αναθεώρηση, όμως, που έχει προσωρινά δοθεί είναι της τάξης του 7%, ενώ σχετικά με το μεταφορικό έργο δεν έχει ληφθεί

: ecopress.gr

μ μ : 20-11-2023 02:09:00

μ : <https://ecopress.gr/elleipseis-prosopikou-kai-afxiseis-yl/>

μ :

καθόλου υπόψη η μεταβολή του κόστους του καυσίμου, τουλάχιστον 20% το β' εξάμηνο 2022.

https://news.b2green.gr/40532/%ce%bd%ce%ad%ce%bf-sos-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%ad%cf%82-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b5

news.b2green.gr - 2023-11-17 09:25:57

Νέο SOS από κατασκευαστές για υλικά, ελλείψεις εργατών, στάση πληρωμών – Άνοδος κόστους έως 100%

Νέο «SOS» εκπέμπουν οι κατασκευαστικές εταιρείες μέσω των συνδέσμων τους (ΣΑΤΕ , Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών) αναδεικνύοντας θέματα όπως, μεταξύ άλλων, η μεγάλη μεταβολή τιμών κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων ή η έλλειψη

εργατοτεχνικού προσωπικού και η παύση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών. Ζητήματα δηλαδή που έχουν θίξει και αναδείξει ως φλέγοντα κατ' επανάληψη και οι εκπρόσωποι των ισχυρών ομίλων του χώρου των υποδομών (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ, Inrakat – ΑΚΤΩΡ, ΑΒΑΞ, ΜΕΤΚΑ) σε δημόσιες τοποθετήσεις τους αλλά και σε ανακοινώσεις (π.χ. αποτελεσμάτων). Ο σύνδεσμος των κατασκευαστικών επιχειρήσεων απέστειλε εκ νέου επιστολή προς την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών κάνοντας λόγο «ότι η ελληνική εργοληπτική επιχειρηματικότητα εξακολουθεί να βιώνει μια συστηματική απαξίωση από την Πολιτεία», τονίζοντας ότι «σε σειρά ζητημάτων που ο Σύνδεσμός έχει αναδείξει ως ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του κλάδου, και τα οποία σας αναπτύξαμε στην πρώτη ενημερωτική μεταξύ μας συνάντηση στις 7.8.2023, διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μία στασιμότητα στην λήψη αποφάσεων και ενεργειών, συνθήκη που δεν συνάδει με τον επείγοντα και σημαντικό χαρακτήρα των προβλημάτων». - Advertisement - Κίνδυνος για εταιρείες και έργα Όπως αναφέρουν, «οι περισσότερες Τεχνικές Εταιρείες βρίσκονται (χωρίς δική τους ευθύνη) μπροστά στο ενδεχόμενο να μην μπορούν να εκπληρώσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους. Λαμβανομένης δε και της λειψής τραπεζικής χρηματοδότησης των εταιρειών υπάρχει μεγάλος κίνδυνος τα έργα να διακοπούν προσωρινά ή οριστικά». Η επιστολή συνοδεύεται από σχετικό παράρτημα από το οποίο, σύμφωνα με τους κατασκευαστές, προκύπτει ότι από το 2020 και μετά έχουν καταγραφεί ανατιμήσεις σε υλικά της τάξεως του 50% – 60% έως 80% – 100%, για τα οποία είτε έχουν δοθεί, με προσωρινούς συντελεστές, μέση αναθεώρηση της τάξης του 1% έως 9%, ενώ σε πλήθος υλικών ή και εργασιών οι αναθεωρήσεις είναι μηδενικές. Προφανώς, οι κίνδυνοι είναι μεγαλύτεροι για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με τους ισχυρούς του χώρου να μην αντιμετωπίζουν τέτοια ζητήματα επιβίωσης. Ωστόσο, και αυτοί σε κάθε ευκαιρία σπεύδουν να υπενθυμίζουν τα μεγάλα αυτά ζητήματα που αποτελούν «τροχοπέδη» για την ακόμα μεγαλύτερη ανάπτυξη και κερδοφορία. - Advertisement - Αναμένονται θεσμικές δράσεις Υπενθυμίζεται ότι το θέμα της αναθεώρησης των τιμών υλικών, βάσει των οποίων επί της ουσίας γίνονται οι εργασίες και οι μελέτες των διαγωνισμών, έχει απασχολήσει την Πολιτεία που έχει κάνει κάποιες μικρές ανατιμήσεις, που

https://news.b2green.gr/40532/%ce%bd%ce%ad%ce%bf-sos-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%ad%cf%82-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b5

μάλλον δεν θεωρούνται επαρκείς από τους κατασκευαστές, ενώ είναι αλήθεια ότι δεν έχει λειτουργήσει και το περίφημο Παρατηρητήριο Τιμών που κατά ανθρώπους του χώρου θα έδινε λύσει με την «παρακολούθηση» των συνθηκών και τις «πυροσβεστικές» παρεμβάσεις του. Μάλιστα, το υπουργείο έχει αναγνωρίσει τις καθυστερήσεις και δεσμευθεί για κινήσεις σχετικά με τις πληρωμές προς τους αναδόχους, το ύψος του ανεκτέλεστου, τις αναθεωρήσεις τιμών υλικών, την χρηματοδότηση, την εξασφάλιση «εργατικών χεριών» κ.α. «Θα αναλάβουμε δράση για τις θεσμικές παρεμβάσεις και αλλαγές που απαιτούνται, θα στελεχώσουμε τις απαραίτητες επιτροπές. Αλλά έχουν αλλάξει οι προτεραιότητες, να τις βάλουμε σωστά, τόσο για τη συντήρηση υφιστάμενων όσο και για προώθηση νέων έργων, μην ανοιγόμαστε περισσότερο απ' όσο μπορούμε. Σύντομα όμως θα έχουμε εξελίξεις γιατί βάζουμε προτεραιότητες άλλες, όμως και η αγορά θέλει λύση», είπε ο κ. Ταχιάος, υφυπουργός Υποδομών, στο πρόσφατο συνέδριο Green Deal Greece 2023 (TEE). Προσθέτοντας ότι έχουν γίνει κάποιες παρεμβάσεις π.χ. με τις τιμές υλικών (5%), έχουν γίνει ήδη μεγάλα έργα, ενώ προχωρούν διαδικασίες για τις αποκαταστάσεις υποδομών στη Θεσσαλία. «Ίσως στο θεσμικό, νομοθετικό έργο πολύ σύντομα θα έχουμε εξελίξεις σε αυτά τα θέματα. Πάρα πολύ σύντομα. Θα δουλέψουμε. Εγώ καταλαβαίνω ότι πραγματικά για ένα μεγάλο διάστημα δοκιμάστηκαν οι άνθρωποι που εκτελούν έργα και από τις υψηλές τιμές», σημείωσε χαρακτηριστικά. Για τη δε έλλειψη εργατικών χεριών αναμένονται κυβερνητικές πρωτοβουλίες με την έλευση εργατών από τρίτες χώρες προφανώς και με διακρατικές συμφωνίες, ωστόσο, και αυτό αποτελεί μια «δύσκολη άσκηση». Να αναφέρουμε ότι ο πρόεδρος του ΤΕΕ, Γ. Στασινός, έχει αναφέρει ότι είναι σε θέση να συνδράμει ώστε το «Παρατηρητήριο Τιμών» (για το θέμα των υλικών) να εκκινήσει άμεσα, εφόσον το αποφασίσει η πολιτεία. Ανενεργό το Ενιαίο Σύστημα Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων/Μελετών Για να επιστρέψουμε στην «επιστολή» και στις διαμαρτυρίες των κατασκευαστών, επισημαίνουν ότι «ο Σύνδεσμός μας ήδη από το 2006 επισημαίνει τον κίνδυνο του αδιεξόδου στον κλάδο μελέτης και κατασκευής δημοσίων έργων στην χώρα από την έλλειψη ενός συστηματικού και αξιόπιστου μηχανισμού σύνταξης προϋπολογισμών και αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων. Κατά τα πιο πρόσφατα έτη και συγκεκριμένα από το 2020 και μετά τονίζουμε σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών, το οποίο, παρότι θεσπίστηκε (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021, δεν έχει ακόμη λειτουργήσει αφού χρειάστηκαν αφενός να περάσουν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, δηλαδή δεκαοκτώ μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το ΔΣ της Εταιρείας. Όπως σας έχουμε γνωστοποιήσει εκκρεμεί ο ορισμός με Υπουργική απόφαση των τριών εναπομενόντων μελών που συγκροτούν το ΔΣ, δηλαδή του Προέδρου και Δ/τος Συμβούλου και του εκπροσώπου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να στελεχώνουν το ΔΣ της εταιρείας (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει, όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ, εδώ και αρκετό καιρό, τα ονόματα των

μ : <https://news.b2green.gr/40532/%ce%bd%ce%ad%ce%bf-sos-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%ad%cf%82-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b5>

εκπροσώπων τους». Και θεωρούν ότι «εάν δεν είχε παρατηρηθεί η τεράστια αυτή καθυστέρηση, θα είχε ήδη αντιμετωπιστεί, αντικειμενικά και τεκμηριωμένα, το ζήτημα της πανθομολογούμενης ανόδου των τιμών και ανάλογης διαμόρφωσης των συντελεστών αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων – με τρόπο αδιαμφισβήτητο – και δεν θα χρειαζόταν η προβλεπόμενη κατ' εξαίρεση διαδικασία έκδοσης Υπουργικών Αποφάσεων». Επίσης, προσθέτουν ότι η σχετικά πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ), βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022, έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση όλων των συντελεστών που διαμορφώνουν το κόστος **κατασκευής** και ιδιαίτερα το κόστος των καυσίμων, του εργατικού κόστους καθώς και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα. Έλλειψη προσωπικού – Αύξηση εργατικού κόστους Ο σύνδεσμος επισημάνει ότι δεν θα καταστεί δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως εργατοτεχνιτών. Να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι υπάρχουν εκτιμήσεις για ελλείψεις περίπου 100.000 στα εργοτάξια, αν και κάποιιοι ανεβάζουν το νούμερο σε διπλάσια επίπεδα, ωστόσο, ίσως αυτό να συμπεριλαμβάνει όχι μόνο τα δημόσια αλλά και το σύνολο των ιδιωτικών επενδύσεων – αναπτύξεων ή και άλλους χώρους (τουρισμός, εστίαση, γη κ.α.) που υπάρχουν «κενά». Όπως αναφέρουν, «ο ορθός προγραμματισμός μετάκλησης πολιτών τρίτων χωρών, η διαδικασία αναγνώρισης των σχετικών διπλωμάτων εξειδίκευσής τους (π.χ. χειριστές κ.λπ.), για εργασία σε τεχνικά έργα σε όλη την επικράτεια της χώρας, αποκτά βαρύνουσα σημαντικότητα εάν λάβουμε υπόψη τις σημαντικές ελλείψεις που ήδη παρατηρούνται σε ημεδαπό προσωπικό και τον μεγάλο όγκο των **κατασκευαστικών** έργων που έχει σχεδιαστεί να υλοποιηθεί τα αμέσως επόμενα έτη, κυρίως, με χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης». Συνέπεια της έλλειψης εργατοτεχνιτών «είναι και η αλματώδης αύξηση του κόστους της μισθοδοσίας τους, κάτι που επηρεάζει πολύ περισσότερο τις μικρότερες εταιρείες του κλάδου, αφού οι μεγαλύτερες συνήθως μπορούν να πληρώσουν καλύτερα και να εξασφαλίσουν ευκολότερα το διαθέσιμο εργατικό προσωπικό. Το αποτέλεσμα της μη επίλυσης του ανωτέρω προβλήματος θα είναι ότι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι δεδομένες αν δεν λυθεί άμεσα το σοβαρό αυτό θέμα», αναφέρεται χαρακτηριστικά. Παύση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών Όπως επίσης αναφέρουν, συνεχίζεται η στάση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών από εκτέλεση δημοσίων έργων, χρηματοδοτούμενων τόσο από το ΠΔΕ όσο και από ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία. Ειδικά δε, στην περίπτωση των έργων των χρηματοδοτούμενων από το ΠΔΕ η πληρωμή καθυστερεί ακόμη και οκτώ μήνες. Η άνοδος των τιμών και οι συντελεστές αναθεώρησης Όπως σημειώνεται, αναφορικά με τους προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης που εκδίδονται κατόπιν υπουργικών αποφάσεων, σε πολλά άρθρα που περιλαμβάνουν υλικά με μεγάλη αύξηση τιμών δεν έχουν υπολογιστεί καθόλου συντελεστές αναθεώρησης, παραμένουν – χωρίς καν την έκδοση έστω προσωρινών συντελεστών – πολλές εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν ομοειδείς εργασίες, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει χρήση της σχετικής πρόβλεψης. Προσθέτουν επίσης ότι «ενώ έχουν εκδοθεί

μ : <https://news.b2green.gr/40532/%ce%bd%ce%ad%ce%bf-sos-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%ad%cf%82-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b5>

προσωρινοί συντελεστές αναθεώρησης για έργα οδοποιίας, διαπιστώνεται σημαντική στρέβλωση εις βάρος των οικοδομικών έργων, αφού σε παρεμφερή άρθρα οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται μεγάλη αρνητική απόκλιση. Προφανώς στα άρθρα των οικοδομικών εργασιών ο συντελεστής συμμετοχής του εργατικού κόστους είναι πολύ πιο σημαντικός από τα αντίστοιχα άρθρα των έργων οδοποιίας». Στο παράρτημα που συνοδεύει την επιστολή καταγράφονται παραδείγματα υλικών, αύξησης τιμών και συντελεστών αναθεώρησης. Για παράδειγμα, όπως τουλάχιστον σημειώνεται, για πλινθοδομές κτιρίων, ενώ υπάρχει αύξηση κόστους σε σχέση με το 2020 κατά 80% τουλάχιστον, έχει δοθεί αναθεώρηση της τάξεως του 1%. Για επιχρίσματα, ενώ το κόστος σε σχέση με το 2020 έχει αυξηθεί 100%, έχει δοθεί, με προσωρινούς συντελεστές, μέση αναθεώρηση της τάξεως του 1%. Για σιδηρές θύρες – υαλοστάσια, όλα τα προϊόντα μορφοσιδήρου έχουν αυξηθεί κατά 50% τουλάχιστον. Στις περισσότερες σιδηροκατασκευές υπάρχει αναθεώρηση της τάξεως του 20%. Οι παραπάνω όμως εργασίες (αν και μικροκατασκευές) έχουν αναθεώρηση από 2% έως 9%. Επίσης, ενώ το κόστος των κατασκευών αλουμινίου έχει αυξηθεί κατά 60%, περίπου, και πάνω, η αναθεώρηση, όμως, που έχει προσωρινά δοθεί στα παραπάνω άρθρα είναι της τάξεως του 7%. Για μαρμαροστρώσεις – γρανίτες, το κόστος των εργασιών αυτών αυξήθηκε κατά 50% τουλάχιστον από το 2020. Όμως δεν έχει δοθεί καμία αναθεώρηση, ενώ δεν υπάρχουν και παρόμοια άρθρα ομοειδών εργασιών για αντίστοιχη κατάταξη. Σημειωτέον, δε, ότι εισάγονται από Κίνα – Αίγυπτο κλπ με σημαντικές αυξήσεις, ιδίως στα μεταφορικά, με αποτέλεσμα οι πραγματικές τιμές τους να είναι υπερδιπλάσιες από αυτές του 2020. Για εκσκαφές θεμελίων κ.λπ. ουδεμία αναθεώρηση έχει δοθεί. Για τις χρωματουργικές εργασίες αναφέρεται ότι «η Υπουργική απόφαση έχει δώσει αναθεωρήσεις σε εκσκαφή χανδάκων ύδρευσης – αποχέτευσης από 0,8% έως 3,4% το μεγαλύτερο και στις εκσκαφές διωρύγων 8,65% έως 9,79%, παρά τις αυξήσεις των καυσίμων, της αξίας των μηχανημάτων έργων και ανταλλακτικών αυτών και την αδυναμία εξεύρεσης χειριστών μηχανημάτων έργων, οι οποίοι έχουν σημαντικότερη αύξηση στους μισθούς σε σχέση με τις αρχές του 2021». Επίσης, αναδεικνύονται αντίστοιχα προβλήματα σε λιμενικές εργασίες, παρουσιάζεται μεγάλη δυσκολία στην αναθεώρηση μεγάλου μέρους του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού που εγκαθίσταται στα έργα καθώς έχουν δημοσιευτεί τιμές για μικρό αριθμό άρθρων (μόλις 17) ενώ αποσιάζουν εντελώς συντελεστές για εργασίες που αφορούν αντλίες, ηλεκτροκινητήρες και εξοπλισμό ηλεκτρικών εγκαταστάσεων (μετασχηματιστές, ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη, διακοπτικό υλικό κ.λπ.). Έργα οδοποιίας – Μεταφορικά Όπως σημειώνεται, δεν έχει περιληφθεί στην αναθεώρηση, ολόκληρη η ομάδα άρθρων Οδοστρωσίας για να αντιμετωπιστούν οι αυξήσεις στα αδρανή ενώ δεν υπάρχει ομοειδές άρθρο. Να ληφθεί υπόψη ότι οι τιμές των αδρανών υλικών λατομείου έχουν σημαντικές αυξήσεις λόγω της αύξησης των κερηκτικών, των σιδηρών κατασκευών, των καυσίμων και της ενέργειας. Επίσης, οι κατασκευαστές θεωρούν ότι πρέπει να αναθεωρηθεί ολόκληρος ο πίνακας μεταφορικού έργου που περιλαμβάνεται στο περιγραφικό τιμολόγιο εργασιών έργων οδοποιίας, λόγω της μεγάλης αύξησης του πετρελαίου, ενώ τονίζουν ότι στις ασφαλιστικές εργασίες πληρώνεται μόνο η αξία της ασφάλτου απολογιστικά,

news.b2green.gr

μ μ : 17-11-2023 09:25:00

μ : <https://news.b2green.gr/40532/%ce%bd%ce%ad%ce%bf-sos-%ce%b1%cf%80%cf%8c-%ce%ba%ce%b1%cf%84%ce%b1%cf%83%ce%ba%ce%b5%cf%85%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%ad%cf%82-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%85%ce%bb%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%b5>

χωρίς τα αδρανή και την εργασία τα οποία όπως σημειώθηκε έχουν μεγάλη μεταβολή κόστους. Τέλος, για τις μεταφορές αναφέρουν ότι «τα αναχρονιστικά τιμολόγια που εκδίδονται χωρίς καμία ανάλυση, από καιρού εις καιρόν με Υπουργικές αποφάσεις, διαχωρίζουν το κόστος μεταφοράς από τη βασική τιμή του εκάστοτε άρθρου. Και πράγματι το κόστος χερσαίας και θαλάσσιας μεταφοράς θα πρέπει οπωσδήποτε να είναι αναθεωρήσιμο διακριτά! Όμως δεν έχουν εκδοθεί καθόλου συντελεστές αναθεώρησης για το μεταφορικό έργο, ενώ για άρθρα που περιλαμβάνουν μεταφορά δεν έχει ληφθεί καθόλου υπόψη η μεταβολή του κόστους του καυσίμου που προκύπτει για το Β' 2022, τουλάχιστον 20%». Γιώργος Παπακωνσταντίνου insider.gr

ΚΛΑΔΙΚΑ ΣΑΤΕ: Να λυθούν τα μεγάλα προβλήματα στα υπό εκτέλεση έργα ΣΑΤΕ

Επιστολή στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών απέστειλε ο ΣΑΤΕ με την οποία υποστηρίζει ότι έχει υπάρξει απαξίωση της ελληνικής Εργοληπτικής Επιχειρηματικότητας και κυρίως για το θέμα της μεταβολής των τιμών στα υπό εκτέλεση έργα της χώρας. Πιο αναλυτικά η επιστολή αναφέρει: Με ιδιαίτερη απογοήτευση

διαπιστώνουμε ότι η ελληνική εργοληπτική επιχειρηματικότητα εξακολουθεί να βιώνει μια συστηματική απαξίωση από την Πολιτεία ιδιαίτερα κατά τα πιο πρόσφατα έτη και αυτό παρά την πανθομολογούμενη σημαντικότητά της στην επίτευξη των κυβερνητικών οικονομικών στόχων της διατηρήσιμης και βιώσιμης ανάπτυξης της οικονομίας. Ειδικά δε σε σειρά ζητημάτων που ο Σύνδεσμός μας έχει αναδείξει ως ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του κλάδου, και τα οποία σας αναπτύξαμε στην πρώτη ενημερωτική μεταξύ μας συνάντηση στις 7.8.2023, διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μία στασιμότητα στην λήψη αποφάσεων και ενεργειών, συνθήκη που δεν συνάδει με τον επείγοντα και σημαντικό χαρακτήρα των προβλημάτων. Ειδικότερα: Ι) Μεταβολές τιμών κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων Ο Σύνδεσμός μας ήδη από το 2006 επισημαίνει τον κίνδυνο του αδιεξόδου στον κλάδο μελέτης και κατασκευής δημοσίων έργων στην Χώρα από την έλλειψη ενός συστηματικού και αξιόπιστου μηχανισμού σύνταξης προϋπολογισμών και αναθεώρησης των συμβάσεων δημοσίων έργων. Α) Κατά τα πιο πρόσφατα έτη και συγκεκριμένα από το 2020 και μετά τονίζουμε σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών, το οποίο, παρότι θεσπίστηκε (μετά από αιτήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021, δεν έχει ακόμη λειτουργήσει αφού χρειάστηκαν αφενός να περάσουν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από το νόμο ΚΥΑ τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, δηλαδή δεκαοκτώ μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το ΔΣ της Εταιρείας! Όπως σας έχουμε γνωστοποιήσει εκκρεμεί ο ορισμός με Υπουργική απόφαση των τριών εναπομεινόντων μελών που συγκροτούν το ΔΣ, δηλαδή του Προέδρου και Δ/ντος Συμβούλου και του εκπροσώπου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, αφού όλοι οι υπόλοιποι φορείς που προβλέπεται να στελεχώνουν το ΔΣ της εταιρείας (ΤΕΕ, μελετητικές οργανώσεις, εργοληπτικές οργανώσεις, πανεπιστήμια, ΣΕΒ) έχουν στείλει, όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ, εδώ και αρκετό καιρό, τα ονόματα των εκπροσώπων τους. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι εάν δεν είχε παρατηρηθεί η τεράστια αυτή καθυστέρηση, θα είχε ήδη αντιμετωπιστεί, αντικειμενικά και τεκμηριωμένα, το ζήτημα της πανθομολογούμενης ανόδου των τιμών και ανάλογης διαμόρφωσης των συντελεστών αναθεώρησης των συμβάσεων

δημοσίων έργων – με τρόπο αδιαμφισβήτητο – και δεν θα χρειαζόταν η προβλεπόμενη κατ' εξαίρεση διαδικασία έκδοσης Υπουργικών Αποφάσεων. Β) Ακόμη και η σχετικά πρόσφατα νομοθετημένη επαναλειτουργία της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ), βάσει του άρθρου 153, παρ. 2 του Ν. 4938/6-6-2022, έχει παραμείνει ανενεργή, παρά την ιλιγγιώδη αύξηση όλων των συντελεστών που διαμορφώνουν το κόστος κατασκευής και ιδιαίτερα το κόστος των καυσίμων, του εργατικού κόστους καθώς και της συντριπτικής πλειοψηφίας των υλικών που ενσωματώνονται στα τεχνικά έργα. Συγκεκριμένα, η ΕΔΤΔΕ δεν έχει προχωρήσει ακόμη σε έκδοση / πρόταση για προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης από το 1ο τρίμηνο του 2022, παρά τα επαναλαμβανόμενα αιτήματα και προτάσεις των εκπροσώπων των Ε.Ο. που συμμετέχουν σε αυτήν, καθώς και τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς που όλοι οι εμπλεκόμενοι στον κλάδο αναγνωρίζουν. Ταυτόχρονα, και με βάση το συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο επαναλειτούργησε η ΕΔΤΔΕ, έως την πλήρη λειτουργία της εταιρείας Προδιαγραφών και Τιμολόγησης έργων, απαγορεύεται να εξετάσει τις μεταβολές του εργατικού κόστους και του κόστους μηχανημάτων έργων, καθιστώντας την όλη λειτουργία της ιδιόμορφη και ελλιπή. Τονίζουμε, ότι οι τιμές που έχουν διαμορφωθεί σε αυτές τις κατηγορίες κόστους βαίνουν αυξανόμενες σχεδόν συστηματικά τα τελευταία δύομιση έτη, με αποτέλεσμα η μη συμπερίληψή τους σε ενδεχόμενη απόφαση έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης να οδηγεί σε συστηματική υποεκτίμηση των τιμών τους και μάλιστα σημαντικού ύψους. Η ίδια συστηματική υποεκτίμηση θα εμφανιστεί και κατά το ενδεχόμενο έκδοσης συντελεστών αναθεώρησης χωρίς να έχουν περιληφθεί οι τιμές των καυσίμων στη διαμόρφωσή τους, προοπτική που πληροφορούμαστε ότι έχει ήδη αποφασισθεί στο πλαίσιο λειτουργίας της ΕΔΤΔΕ. Γ) Αναφορικά με τους προσωρινούς συντελεστές αναθεώρησης που εκδίδονται κατόπιν υπουργικών αποφάσεων σημειώνουμε ότι: • σε πολλά άρθρα που περιλαμβάνουν υλικά με μεγάλη αύξηση τιμών δεν έχουν υπολογιστεί καθόλου συντελεστές αναθεώρησης (ενδεικτικές αναφορές στο παράρτημα) • ενώ έχουν εκδοθεί προσωρινοί συντελεστές αναθεώρησης για έργα οδοποιίας, διαπιστώνεται σημαντική στρέβλωση εις βάρος των οικοδομικών έργων, αφού σε παρεμφερή άρθρα οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται μεγάλη αρνητική απόκλιση. Προφανώς στα άρθρα των οικοδομικών εργασιών ο συντελεστής συμμετοχής του εργατικού κόστους είναι πολύ πιο σημαντικός από τα αντίστοιχα άρθρα των έργων οδοποιίας. Επειδή όμως, δεν διαπιστώνεται η διαχρονική εξέλιξη αυτού του κόστους, οι τιμές των συντελεστών αναθεώρησης στα άρθρα αυτής της κατηγορίας εργασιών εμφανίζονται να είναι σημαντικότερα υποεκτιμημένοι (ενδεικτικές αναφορές στο παράρτημα) • παραμένουν – χωρίς καν την έκδοση έστω προσωρινών συντελεστών – πολλές εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν ομοειδείς εργασίες, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει χρήση της σχετικής πρόβλεψης – αφού δεν υπάρχουν τέτοιες – με αποτέλεσμα να μην έχουν τύχει καθόλου αναθεώρησης όλη αυτή την περίοδο των εκρηκτικών αυξήσεων των τιμών (ενδεικτικές αναφορές στο παράρτημα). II) Έλλειψη εργατοτεχνικού προσωπικού Κατ' επανάληψη και έγκαιρα έχουμε επισημάνει ότι δεν θα καταστεί δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως

εργατοτεχνιτών. Προ ενός έτους ενημερώσαμε με αντικειμενικά στοιχεία τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας για τις πανελλαδικές ελλείψεις σε αναβαθμισμένο προσωπικό ενώ πολλαπλάσιες είναι οι ανάγκες σε απλό ανειδίκευτο προσωπικό. Έχουμε τονίσει ότι: • Για την επιτυχή υλοποίηση των **κατασκευαστικών** έργων στην Ελλάδα ο ορθός προγραμματισμός μετάκλησης πολιτών τρίτων χωρών, η διαδικασία αναγνώρισης των σχετικών διπλωμάτων εξειδίκευσής τους (π.χ. χειριστές κλπ), για εργασία σε τεχνικά έργα σε όλη την επικράτεια της χώρας, αποκτά βαρύνουσα σημαντικότητα εάν λάβουμε υπόψη τις σημαντικές ελλείψεις που ήδη παρατηρούνται σε ημεδαπό προσωπικό και τον μεγάλο όγκο των **κατασκευαστικών** έργων που έχει σχεδιαστεί να υλοποιηθεί τα αμέσως επόμενα έτη, κυρίως, με χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης. • Συνέπεια της έλλειψης εργατοτεχνιτών είναι και η αλματώδης αύξηση του κόστους της μισθοδοσίας τους, κάτι που επηρεάζει πολύ περισσότερο τις μικρότερες εταιρείες του κλάδου, αφού οι μεγαλύτερες συνήθως μπορούν να πληρώσουν καλύτερα και να εξασφαλίσουν ευκολότερα το διαθέσιμο εργατικό προσωπικό. Το αποτέλεσμα της μη επίλυσης του ανωτέρω προβλήματος θα είναι ότι οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων είναι δεδομένες αν δεν λυθεί άμεσα το σοβαρό αυτό θέμα. III) Παύση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών Κατ' επανάληψη τους πρόσφατους μήνες έχουμε διαπιστώσει και διαμαρτυρηθεί για τη στάση πληρωμών εγκεκριμένων λογαριασμών από εκτέλεση δημοσίων έργων, χρηματοδοτούμενων τόσο από το ΠΔΕ όσο και από ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία. Ειδικά δε, στην περίπτωση των έργων των χρηματοδοτούμενων από το ΠΔΕ η πληρωμή καθυστερεί ακόμη και οκτώ μήνες! IV – Συμπέρασμα Με τα παραπάνω I – III δεδομένα οι περισσότερες Τεχνικές Εταιρείες βρίσκονται (χωρίς δική τους ευθύνη) μπροστά στο ενδεχόμενο να μην μπορούν να εκπληρώσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους. Λαμβανομένης δε και της λειψής τραπεζικής χρηματοδότησης των εταιρειών υπάρχει μεγάλος κίνδυνος τα έργα να διακοπούν προσωρινά ή οριστικά. Η πιο πάνω εξέλιξη μοιάζει παράδοξη, εάν αναλογιστεί κάποιος το σύνολο των κεφαλαίων που αναμένεται να επενδυθούν / αξιοποιηθούν σε **κατασκευαστικά** έργα την επόμενη 5ετία. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου απίθανη, αφού καμία εταιρεία δεν έχει προϋπολογίσει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της ότι δεν θα πληρωθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα των έργων, δεν θα λάβει αναθεωρήσεις επί των συμβατικών τιμών, όταν διαπιστώνονται υπέρογκες αυξήσεις σε υλικά, εργατικά και καύσιμα και, τέλος, θα πρέπει να πληρώσει υπέρογκες αμοιβές σε ορισμένες ειδικότητες που απασχολούνται στον κλάδο λόγω σημαντικών ελλείψεων σε εργατοτεχνικό προσωπικό. Παρακαλούμε για την άμεση αντιμετώπιση με μορφή κατεπείγοντος των ανωτέρω θεμάτων και ειδικά δε το ζήτημα των συντελεστών αναθεώρησης, σε πρώτο χρόνο, ώστε τάχιστα να εκδοθεί νέα Υπουργική Απόφαση, βάσει των προβλέψεων της παρ. 23 του άρθρου 153 του Ν.4412/2016, με προσωρινούς συντελεστές για όλα τα τρίμηνα που έπονται του Α' τριμήνου του 2022.

Απειλούν με εκτροχιασμό των έργων οι ξέφρενες ανατιμήσεις των υλικών

Σήμα κινδύνου από τις **κατασκευαστικές** εταιρείες στην κυβέρνηση, καθώς τα κοστολόγια των υλικών έχουν «κολλήσει» στο 2004. Οι θεσμοθετημένες κινήσεις εξορθολογισμού προχωρούν με ρυθμό... χελώνας και κινδυνεύουν κονδύλια. Τον κώδωνα του κινδύνου για την ολοκλήρωση των έργων κρούουν οι

εργοληπτικές εταιρείες. Η ανάγκη για ένα σύγχρονο μηχανισμό προσδιορισμού του κόστους των έργων, που θα λαμβάνει υπόψιν την αύξηση των τιμών και των εργατικών, και αναθεώρησης των υφιστάμενων προϋπολογισμών είναι ένα διαρκές αίτημα του τεχνικού κόσμου τα τελευταία χρόνια. Είναι χαρακτηριστικό ότι σήμερα εκτελούνται έργα με δεδομένα τιμολογίου 2004. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ οι τιμές των υλικών **κατασκευής** νέων κτηρίων τον Σεπτέμβριο παρουσίασαν μέση αύξηση 9,1% σε ετήσια βάση, όταν το προηγούμενο έτος ο αντίστοιχος δείκτης ήταν 9,8%. Οι τραγικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή που απειλούν τον ενεργειακό εφοδιασμό στην Ευρώπη, έρχονται να προστεθούν στις ήδη μεγάλες δυσκολίες που έφεραν ο πόλεμος στην Ουκρανία, αλλά και η πανδημία, γεγονός που δεν προοιωνίζεται εύκολη συνέχεια. Σε μακροσκελή επιστολή που έστειλε στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ο **Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ)** διαπιστώνει στασιμότητα στη λήψη αποφάσεων και ενεργειών από την πλευρά της πολιτείας. Υπογραμμίζει τον κίνδυνο οι εταιρείες να μην μπορούν να εκτελέσουν τα έργα που έχουν αναλάβει. Στελέχη του κλάδου εντοπίζουν στην υποκοστολόγηση, όπως λένε, των έργων μία από τις αιτίες του μειωμένου επενδυτικού ενδιαφέροντος για μία σειρά διαγωνισμών, όπως τα κτηριακά έργα ή τα αρδευτικά. Επιστούν, μάλιστα, την προσοχή στον κίνδυνο εάν δεν γίνουν άμεσα σοβαρές παρεμβάσεις από την κυβέρνηση να υπάρξει σημαντική υστέρηση στη δημοπράτηση μεγάλων έργων. Εξέλιξη ιδιαίτερα ανησυχητική, σε μία περίοδο που η χώρα μας δεν θέλει να προσπεράσει τη μεγάλη ευκαιρία του Ταμείου Ανάκαμψης, αφήνοντας πόρους να πάνε χαμένοι. Βάρη και στους ιδιώτες Το ζήτημα πάντως αποτελεί συχνά σημείο τριβής εταιρειών – κυβέρνησης, με την ηγεσία του υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών να έχει προειδοποιήσει ότι σε έκτακτες συνθήκες θα πρέπει και ο ιδιωτικός τομέας να αναλαμβάνει το μερίδιο της ευθύνης που του αναλογεί, ακόμη και εις βάρος της κερδοφορίας του, καθώς το φορτίο δεν μπορεί να το αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου ο φορολογούμενος. Από την άλλη, καθώς προχωρά με τη στελέχωση του Παρατηρητηρίου Τιμών, που αναμένεται να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ των σημερινών κοστολογικών προβλέψεων και της σύγχρονης πραγματικότητας των διεθνών τιμών, το ΥΠΟΜΕ εστιάζει στην αντιμετώπιση με μόνιμες λύσεις χρόνιων παθογενειών και νέων

προκλήσεων. Στην πρώτη γραμμή, βρίσκονται η ωριμότητα των μελετών, η ταχύτητα στις απαλλοτριώσεις, η εξεύρεση ανθρώπινου δυναμικού και η αναζήτηση επαρκών πηγών χρηματοδότησης. Γεφύρι της Άρτας οι λύσεις Παρότι τα προηγούμενα χρόνια υπήρξαν νομοθετικές πρωτοβουλίες που αναμένεται να δώσουν λύση στο πρόβλημα, αυτές εξελίσσονται -κατά την προσφιλή ελληνική τακτική- σε γεφύρι της Άρτας. Δυόμιση χρόνια από τη θέσπισή του, το Ενιαίο Σύστημα Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Έργων και Μελετών βρίσκεται ακόμη σε αναμονή. Μετά την απαραίτητη ΚΥΑ που εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2022, με καθυστέρηση 13 μηνών, όπως επισημαίνει ο ΣΑΤΕ, εκκρεμεί ο ορισμός με υπουργική απόφαση του προέδρου, του διευθύνοντος συμβούλου και του εκπροσώπου του υπουργείου στο ΔΣ της εταιρείας που θα διαχειρίζεται το εν λόγω σύστημα. Εντωμεταξύ, αγνοείται η τύχη και της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων, η οποία ενεργοποιήθηκε με τη νομοθετική ρύθμιση του Ιουνίου του 2022 για τη στήριξη των έργων, μέχρι την έναρξη της λειτουργίας του πολυαναμενόμενου Παρατηρητηρίου Τιμών. Το τελευταίο έχει επίσης θεσμοθετηθεί από το 2021 και αυτή την περίοδο βρίσκεται σε φάση στελέχωσης. Εντωμεταξύ, όμως, οι ανατιμήσεις, όπως παρατίθενται στο παράρτημα της επιστολής των εκπροσώπων των τεχνικών εταιρειών είναι τεράστιες. Οι αναθεωρήσεις -βάσει υφιστάμενης πρόβλεψης- παραμένουν πολύ χαμηλότερες των αυξήσεων, ενώ πολλά σύγχρονα και «βιώσιμα» υλικά δεν βρίσκονται καν στον χάρτη των αναθεωρήσεων. Ενδεικτικά, με το κόστος των επιχρισμάτων να είναι 100% πάνω και των πλινθοδομών τουλάχιστον 80% πάνω σε σχέση με το 2020, η μέση αναθεώρηση που έχει δοθεί είναι της τάξης του 1%. Στις αλουμινοκατασκευές, ενώ εντοπίζεται αύξηση κατά τουλάχιστον 60%, η αναθεώρηση που έχει δοθεί προσωρινά κυμαίνεται στο 7%. Για τις εργασίες χρωματισμού, μονώσεων, μαρμαροστρώσεων, που έχουν αυξηθεί τουλάχιστον κατά 50%, δεν έχει δοθεί καμία αναθεώρηση. Ιδιαίτερα προβληματικό είναι το γεγονός ότι και για τους γρανίτες που τοποθετούνται στα έργα αναπλάσεων, δεν έχει δοθεί καμία αναθεώρηση. Δεδομένου, δε, ότι εισάγονται από Κίνα και Αίγυπτο με σημαντικές αυξήσεις, ιδίως στα μεταφορικά, οι πραγματικές τιμές εκτιμάται ότι έχουν διπλασιαστεί από το 2020. Προϋπολογισμοί με τιμές 2004 Η στρέβλωση της αγοράς, την οποία παραδέχονται όλοι οι εμπλεκόμενοι, παρότι οι διορθώσεις έρχονται με τον αραμπά, προκύπτει από το γεγονός ότι σήμερα οι προϋπολογισμοί των έργων καταρτίζονται με τιμολόγια εικοσαετίας. Στελέχη του κλάδου σημειώνουν ότι άλλες χώρες των Βαλκανίων, όπως η Ρουμανία, έχουν καινοτομήσει με αναθεωρήσεις του κόστους των έργων ως και 60%, όταν στην Ελλάδα συζητάμε ακόμη για ένα 5% σε ορισμένα κατ' επιλογήν έργα. Ενδεικτικό των πολύ αργών ρυθμών είναι ότι από τις ρυθμίσεις που έγιναν τον Ιούλιο του 2022 για τη θωράκιση των έργων -κυρίως των ΟΤΑ, που συνοδεύονται από μεγάλες εκπτώσεις-, σε εφαρμογή έχουν τεθεί μόνο το τριμ έγκαιρης ολοκλήρωσης ύψους 5% και η δυνατότητα εξαμηνιαίας επιμήκυνσης των χρονοδιαγραμμάτων των έργων. Αναθεώρηση των συντελεστών για το κόστος υλικών και εργασιών έχει γίνει για τα τρία τελευταία τρίμηνα του 2021 και το πρώτο τρίμηνο του 2022.

μ

μ

17

μ μ

18-11-2023

140.69 cm²

8215

Σήρα κινδύνου εκπέμπουν οι τεχνικές εταιρίες

«Οι περισσότερες τεχνικές εταιρίες βρίσκονται (χωρίς δική τους ευθύνη) μπροστά στο ενδεχόμενο να μην μπορούν να εκπληρώσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και να εκτελέσουν ομαλά τις συμβάσεις τους. Λαμβανομένης δε και της λειψής τραπεζικής χρηματοδότησης των εταιριών, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος τα έργα να διακοπούν προσωρινά ή οριστικά» προειδοποιεί με επιστολή του προς τον υπουργό Υποδομών Χρήστο Σταϊκούρα και τον υφυπουργό Νίκο Ταχιάο ο Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ).

Υπογραμμίζει ότι οι δύο βασικότεροι λόγοι είναι οι μεγάλες αντιστάσεις στα υλικά, αλλά και η τεράστια έλλειψη εργατικού δυναμικού, προβλήματα τα οποία η κυβέρνηση -παρά τις υποσχέσεις- δεν έχει λύσει ακόμη. Όπως επισημαίνει, «από το 2020 και μετά τονίζουμε σε κάθε ευκαιρία την αναγκαιότητα παραγωγικής λειτουργίας του Ενιαίου Συστήματος Τιμολόγησης και Τεχνικών Προδιαγραφών Εργων και Μελετών, το οποίο, παρότι θεσπίστηκε (μετά από απήματα του εργοληπτικού κλάδου από το 2010) τον Μάρτιο του 2021, με τον Ν.4782/2021, δεν έχει ακόμη λειτουργήσει, αφού χρειάστηκαν αφενός να περάσουν 13 μήνες για να εκδοθεί η προβλεπόμενη από τον νόμο ΚΥΑ τον Απρίλιο του 2022, και μέχρι και σήμερα, δηλαδή 18 μήνες μετά, δεν έχει συγκροτηθεί το Δ.Σ. της εταιρίας»!

Ο ΣΑΤΕ στην ίδια επιστολή αναφέρει ότι κατ' επανάληψη και έγκαιρα έχει επισημάνει ότι δεν θα καταστεί δυνατό να υλοποιηθούν όλα τα έργα υποδομών, ιδιωτικά και δημόσια, εξαιτίας της έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως εργατοτεχνιτών.